

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 4 lipca 2013 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł., po rozpoznaniu wniosku D. S. z dnia 6 marca 2013 roku o umorzenie należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek, określił, że:

- umorzeniu będą podlegały należności z tytułu składek na:

a) ubezpieczenia społeczne – za okres 07/2002 – 08/2002, (...), (...), (...) w łącznej kwocie 33.726,53 zł w tym z tytułu:

składek – 27.460,68 zł

odsetek – 6.265,85 zł

kosztów upomnienia 44,00 zł

b) ubezpieczenie zdrowotne – za okres 02/2003 – 05/2003, (...)- (...), (...), (...)- (...) w łącznej kwocie 12.844,18 zł w tym z tytułu:

składek – 10.516,98 zł

odsetek – 2.327,20 zł

c) Fundusz Pracy – za okres 05/2003 – 12/2003, (...), (...)- (...) w łącznej kwocie 1.535,18 zł w tym z tytułu:

składek – 1.289,35 zł

odsetek – 245,83 zł

- warunkiem umorzenia w/w należności jest spłata należności niepodlegających umorzeniu w terminie 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji wraz z odsetkami naliczonymi zgodnie z decyzją z dnia 23 grudnia 2005 roku.

/decyzja k. 15-16 akt ZUS/

W dniu 1 sierpnia 2013 roku D. S. odwołała się od powyższej decyzji wskazując, że organ rentowy nie podał kwoty należności niepodlegających umorzeniu, kiedy powstały zaległości i z jakiego były tytułu. Podniosła, że warunek spłaty należności z tytułu składek jest nie do spełnienia z uwagi na trudną sytuację finansową. / odwołanie k.2 – 3/

Odpowiadając na odwołanie pismem z dnia 13 sierpnia 2013 roku organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując argumentację zawartą w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji. Wskazano, że decyzją z dnia 23 grudnia 2005 roku stwierdzono, że wnioskodawczyni wraz z pozostałymi współnikami ponosi solidarną odpowiedzialność za zobowiązania z tytułu nieopłaconych składek spółki cywilnej (...). Wskazano także kwoty zaległości z tytułu składek niepodlegających umorzeniu za ubezpieczonych nie będących płatnikami:

- na ubezpieczenia społeczne za okresy 11-12/2000, 06-08/2001, 05-08/2005, 01-12/2003, 01-12/2004, 01-06/2005 w kwocie 28.460,40 zł,

- na ubezpieczenie zdrowotne za okresy 09-12/2002, 02-05/2003, 07-12/2003, 01-12/2004, 01-06/2005 w kwocie 6.013,03 zł.

/odpowiedź na odwołanie k.4-5/

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 25 lipca 2002 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Ł. wystawił przeciwko (...) s.c. S., G. tytuły wykonawcze o numerach od (...) do (...) na łączną kwotę 131.448,54 złotych. /tytuły wykonawcze koperta k 25/

Egzekucja należności objętych wyżej wskazanymi tytułami wykonawczymi doprowadziła do zajęcia zawiadomieniem nr 7-659/7/2002/JB z dnia 25 września 2002 roku rachunku (...) spółki (...) na kwotę 131.448,54 złotych, z czego na konto Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w dniach 26 i 27 września 2002 roku przekazana została przez Urząd Skarbowy kwota **109.928,91** złotych, na którą złożyły się: kwota zaległości -73.167,40 złotych i odsetki - 36.744,71 złotych, koszty upomnienia - 16,80 złotych. /wyciąg z rachunku k 112, pismo k 116/

Dodatkowo wobec spółki prowadzona była równolegle egzekucja z pieniędzy (pobrania przez poborcę skarbowego). /niesporne/

Łączna kwota wyegzekwowanych przez Urząd Skarbowy na rzecz organu rentowego należności wynosiła **123.254,84** złotych, którą przekazano wierzycielowi w dniach 26 i 27 września 2002 roku. /niesporne/

Z kwoty tej organ rentowy zaliczył na należność z tytułu składek kwotę 83.788,92 złotych, na odsetki – 39.465,90 złotych. /rozliczenie k 38-40, opinia biegłego sądowego A. G. k 171/

Decyzją z dnia 23 grudnia 2005 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych – Oddział w Ł. stwierdził, że P. G., M. G. i D. S. – jako współnicy byłej spółki cywilnej (...) ponoszą solidarną odpowiedzialność całym swym majątkiem za zobowiązania z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych w łącznej kwocie **132.163,02 złotych**, w tym należność główna 101.213,92 złotych, odsetki liczone na dzień wydania decyzji – 30.949,10 złotych. W decyzji tej wskazano, że na kwotę zaległości składają się następujące należności z tytułu składek:

- na ubezpieczenia społeczne za okresy 11/2000 – 01/2001, 06-08/2001, (...), (...), (...) w kwocie 102.910,38 zł, w tym należność główna - 77.883,88 zł, odsetki – 25.026,50 zł,

- na ubezpieczenie zdrowotne za okresy 08-12/2002, 02-06/2005 w kwocie 24.994,02 zł, w tym należność główna – 19.871,62 zł, odsetki – 5.122,40 zł,

- na Fundusz Pracy i FGŚP za okres 04/2003 – 06/2005 w kwocie 4.258,62 zł, w tym należność główna – 3.458,42 zł, odsetki – 800,20 zł.

/decyzja k 3 akt ZUS/

Decyzja ta jest prawomocna. /niesporne/

W dniu 13 sierpnia 2007 roku wystawione zostały przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Ł. przeciwko D. S. (legitymującej się nr NIP (...)) następujące tytuły wykonawcze:

- nr WO6- (...),

- nr WO5- (...) na kwotę 515,20 złotych tytułem składki na ubezpieczenie społeczne za miesiąc styczeń 2000 roku i kwotę 831,10 złotych tytułem odsetek za zwłokę

- nr WO5- (...) na kwotę 515,20 złotych tytułem składki na ubezpieczenie społeczne za miesiąc luty 2000 roku i kwotę 813,80 złotych tytułem odsetek za zwłokę.

/tytuły wykonawcze k 293-296/

Kwota 5.859,82 złotych uzyskana ze sprzedaży nieruchomości w drodze licytacji ograniczonego prawa rzeczowego stanowiącego własnościowe spółdzielcze prawo do lokalu nr (...) położonego w Ł. przy ul. (...) wyegzekwowana

została na podstawie wymienionych tytułów wykonawczych oraz na podstawie tytułów wykonawczych wystawionych przeciwko spółce. /pismo k 67 akt I Co 1673/03 załączonych do akt sprawy /

Zgodnie zaś z planem podziału sporządzonym w dniu 2 stycznia 2008 roku na rzecz ZUS przyznana została i przekazana w dniu 31 marca 2008 roku kwota 5.859,82 złotych. /postanowienie k 126-128 akt I Co 1673/03 załączonych do akt sprawy/

Kwota ta została zaksięgowana na zaległości dochodzone w sprawach dotyczących egzekucji z trzech tytułów wykonawczych o najwcześniejszych terminach płatności: WO6- (...) (10-12/1999), nr WO5- (...) i WO5- (...) (01-02/2000). /niesporne/

Saldo **zaległości** spółki cywilnej (...) **niepodlegających umorzeniu** z okresu od stycznia 1999 roku do czerwca 2005 roku, po uwzględnieniu wyegzekwowanej kwoty należności głównych - 83.788,92 złotych i kwoty 39.465,90 złotych odsetek (łącznie 123.254,82 złote) wynosi **36.361,39 złotych**, z czego:

- składki na ubezpieczenie społeczne – 28.461,50 złotych,
- składki na ubezpieczenie zdrowotne – 6.012,91 złotych,
- składki na FP i FGŚP – 1.886,98 złotych.

/pisemne opinie biegłego sądowego A. G. k 171, k 203, k 275/

W dniu 6 marca 2013 roku D. S. złożyła wniosek o umorzenie nieopłaconych należności za okres od lipca 2002 roku do czerwca 2005 roku wraz z odsetkami. /wniosek k 2/

Decyzją z dnia 4 lipca 2013 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych – I Oddział w Ł. umorzył postępowanie w zakresie umorzenia należności z tytułu składek za okres od września do grudnia 2002 roku, wskazując w uzasadnieniu, że za okres ten wnioskodawczyni nie posiada zaległości z tytułu składek. /decyzja k 9 akt ZUS/

Powyższych ustaleń Sąd dokonał na podstawie powołanych dowodów z dokumentów oraz opinii biegłego sądowego księgowego z dnia 24 listopada 2015 roku, z dnia 9 maja 2016 roku oraz z dnia 5 września 2016 roku (k 162-173, k 193-203, k 253-275).

Opinie te, w ocenie Sądu, uwzględniają pełną dokumentację dotyczącą rozliczenia konta spółki cywilnej (...), której współnikiem była wnioskodawczyni, w sposób prawidłowy wskazują wszystkie (zarówno podlegające jak i niepodlegające umorzeniu) należności spółki względem ZUS z tytułu nieuiszczonych składek.

Tabelaryczne wyszczególnienie tych należności w rozbiciu na poszczególne miesiące pozwala w sposób przejrzysty porównać je z kwotami wyszczególnionymi w tytułach wykonawczych złożonych do akt wystawionych przeciwko spółce (...), a następnie z kwotami wyegzekwowanymi w drodze egzekucji komorniczej i administracyjnej.

Oceniając zebrany w sprawie materiał dowodowy Sąd odniósł się do wskazanych pisemnych opinii biegłego, ponieważ uwzględniają one wszelkie wpłaty na poczet należności obciążających wskazaną spółkę, także te wyegzekwowane i przekazane na rzecz ZUS w toku postępowania egzekucyjnego prowadzonego przez Komornika Sądowego J. Z. prowadzonego w sprawie sygnaturze Km 1238/04, stosownie do załączonego do akt zaświadczenia z dnia 10 kwietnia 2014 roku (k 49-50).

Z tabel załączonych do wskazanych opinii (kolumna 4 i 6 na k 171, k 203, k 275) wynika z kolei w sposób niebudzący wątpliwości, że łączna kwota należności za badany okres od stycznia 1999 roku do czerwca 2005 roku przypadająca do zapłaty przez spółkę tytułem **należności** (wszystkich – **podlegających i niepodlegających umorzeniu**) wyniosła 284.400,71 złotych, zaś tytułem **odsetek** - 60.986,10 złotych, łącznie **345.386,81 złotych**.

Z kolumny 9 wynika z kolei suma wpłat **uiszczonych na konto ZUS** tytułem należności za sporny okres dokonanych w drodze egzekucji komorniczej (oznaczonych w tabelach kolorem niebieskim) oraz w drodze egzekucji administracyjnej (oznaczonych w tabelach kolorem różowym) – **269.758,41 złotych** (z czego 208.772,31 złotych zarachowano na poczet należności głównych, a kwotę 60.986,10 złotych na poczet należnych odsetek).

Różnica pomiędzy sumą należnych świadczeń (345.386,81 złotych) **a sumą uiszczoną** (269.758,41 złotych) daje kwotę **75.628,84 złotych**, co wynika logicznie z zestawienia kwot wskazanych przez biegłego w podsumowaniu (na końcu tabeli – k 171, k 203, k 275), z czego tytułem składek na ubezpieczenie społeczne przypada kwota 55.922,18 złotych, na ubezpieczenie zdrowotne – 16.529,89 złotych, na FP i FGŚP – 3.176,33 złotych.

Po odjęciu **kwot należności podlegających umorzeniu** w łącznej wysokości **39.267,01 złotych** (w tym: składek na ubezpieczenie społeczne - 27.460,68 złotych, składek na ubezpieczenie zdrowotne – 10.516,98 złotych, składek na FP i FGŚP – 1.289,35 złotych) **łączna kwota składek niepodlegających umorzeniu**, których zapłata warunkuje umorzenie tych pierwszych, wynosi **36.361,39 złotych**, co odpowiada wyliczeniu biegłego, który wskazał na składowe tej należności – 28.461,50 złotych składek na ubezpieczenie społeczne, 6.012,91 złotych składek na ubezpieczenie zdrowotne i 1.886,98 złotych składek na FP i FGŚP.

Rozpoznając sprawę Sąd uznał, że nie zasługuje na uwzględnienie zarzut wnioskodawczyni, że opinia biegłego z dnia 24 listopada 2015 roku nie uwzględnia należności wyegzekwowanych w toku egzekucji z nieruchomości na podstawie postanowienia Sądu Rejonowego dla Łodzi – Widzewa w Łodzi I Wydziału Cywilnego z dnia 2 stycznia 2008 roku o podziale sumy uzyskanej z egzekucji (sygn. akt I Co 1673/03) w łącznej kwocie 5.859,82 złote. Kwota ta bowiem została rozliczona z kontem wnioskodawczyni prowadzonym pod numerem NIP (...), a zatem nie z kontem spółki cywilnej (...) (NIP (...)).

Jak wynika bowiem z ustaleń tytuły wykonawcze nr WO6- (...), nr WO5- (...) do WO5- (...) zostały wystawione przeciwko wnioskodawczyni jako osobie fizycznej legitymującej się nr NIP (...), nie przeciwko spółce.

Ustalenia te dowiodły także, że kwota 5.859,82 złotych uzyskana ze sprzedaży nieruchomości w drodze licytacji ograniczonego prawa rzeczowego stanowiącego własnościowe spółdzielcze prawo do lokalu nr (...) położonego w Ł. przy ul. (...) wyegzekwowana została na podstawie wymienionych tytułów wykonawczych oraz na podstawie tytułów wykonawczych wystawionych przeciwko spółce.

Zgodnie zaś z planem podziału sporządzonym w dniu 2 stycznia 2008 roku na rzecz ZUS przyznana została i przekazana w dniu 31 marca 2008 roku kwota 5.859,82 złotych, która została zaksięgowana na zaległości dochodzone w sprawach dotyczących egzekucji z trzech tytułów wykonawczych o najwcześniejszych terminach płatności: WO6- (...) (10-12/1999), nr WO5- (...) i WO5- (...) (01-02/2000), a zatem tytułów nie dotyczących zaległości spółki.

Nie zasługuje także na uwzględnienie zarzut pominięcia przez biegłego kwoty 123.254,84 złotych jako kwoty faktycznie wyegzekwowanej przez ZUS. Kwota ta – co wynika wprost z opinii biegłego (na końcu tabel – k 171, k 203, k 275) jest wskazana jako suma kwot uzyskanych z egzekucji. Biegły szczegółowo odniósł się do tego zarzutu w swej opinii z dnia 9 maja 2016 roku (k 154)

Opinia z dnia 5 września 2016 roku wprost wskazuje na prawidłowość rozliczenia wpłat należności i odsetek od nich (wnioski biegłego k 195), podając należności podlegające umorzeniu (k 260-261).

Wnioskodawczyni nie podważyła skutecznie opinii biegłego. Nie wskazała żadnych innych konkretnych zarzutów mogących podważać tok jego rozumowania i wyliczeń, domagając się jedynie kolejnych wyjaśnień na temat przejrzystych danych liczbowych wynikających z tabeli.

Uznając, że opinie te nie zostały skutecznie podważone w toku niniejszego procesu, Sąd stwierdził, że kwoty należności niepodlegających umorzeniu za wskazany okres wskazane przez biegłego są prawidłowe.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie nie jest zasadne.

Zgodnie z treścią art.1 ust.10 ustawy z dnia 9 listopada 2012 roku o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność (Dz.U z 2012 roku, poz.1551) warunkiem umorzenia należności z tytułu składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe oraz wypadkowe oraz na ubezpieczenie zdrowotne i na Fundusz Pracy z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności za okres od dnia 1 stycznia 1999 roku do dnia 28 lutego 2009 roku oraz należnych od nich odsetek za zwłokę, opłat prolongacyjnych, kosztów upomnienia, opłat dodatkowych, a także kosztów egzekucyjnych naliczonych przez dyrektora oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, naczelnika urzędu skarbowego lub komornika sądowego, jest nieposiadanie na dzień wydania decyzji, o której mowa w ust.13 pkt 1, niepodlegających umorzeniu składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych oraz na Fundusz Emerytur Pomostowych za okres od dnia 1 stycznia 1999 roku, do opłacenia których zobowiązana jest osoba prowadząca pozarolniczą działalność oraz należnych od tych składek odsetek za zwłokę, opłat prolongacyjnych, kosztów upomnienia, opłat dodatkowych, a także kosztów egzekucyjnych naliczonych przez dyrektora oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, naczelnika urzędu skarbowego lub komornika sądowego.

W myśl art.1 ust.11 cytowanej ustawy niepodlegające umorzeniu należności, o których mowa w ust.10, podlegają spłacie w terminie 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się decyzji określającej warunki umorzenia, w której ustala także kwoty należności z tytułu składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe oraz wypadkowe oraz na ubezpieczenie zdrowotne i na Fundusz Pracy z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności za okres od dnia 1 stycznia 1999 roku do dnia 28 lutego 2009 roku oraz należnych od nich odsetki za zwłokę, opłat prolongacyjnych, kosztów upomnienia, opłat dodatkowych, z wyłączeniem kosztów egzekucyjnych.

Według zaś brzmienia art.1 ust.13 pkt 2 cytowanej ustawy Zakład Ubezpieczeń Społecznych wydaje decyzję o odmowie umorzenia należności w przypadku niespełnienia warunku, o którym mowa w ust. 10, z uwzględnieniem ust. 7, 11 i 12.

Cytowana ustawa wyraźnie więc przewiduje dwa postępowania prowadzone przez ZUS, które kończą się wydaniem merytorycznej decyzji, a mianowicie: postępowanie w sprawie określenia warunków umorzenia należności (jedna decyzja) oraz postępowanie w sprawie umorzenia należności (druga decyzja). Konieczność wydania przez ZUS w toku postępowania abolicyjnego dwóch merytorycznych decyzji wynika nie tylko z ich jednoznacznego wymienienia w omawianej ustawie - w art. 1 ust.8 i art.1 ust.13, ale również z przepisu art.1 ust.16, zgodnie z którym od decyzji, o których mowa w ust.8 i 13, przysługuje odwołanie.

W niniejszej sprawie przedmiotem oceny jest decyzja w sprawie określenia warunków umorzenia należności (warunkowa) z dnia 4 lipca 2013 roku.

W decyzji tej, co jest niesporne, zawarto zapis o tym jakie należności będą podlegały umorzeniu oraz zapis, że warunkiem umorzenia tych należności jest spłata w terminie 12 miesięcy należności niepodlegających umorzeniu. W decyzji nie zostały zaś wskazane kwoty należności niepodlegających umorzeniu – czyli podlegających spłacie, stanowiące warunek umorzenia należności.

W ocenie Sadu rozpoznającego przedmiotową sprawę ocena prawidłowości decyzji ustalającej warunki umorzenia należności (warunkowej) nie może się jednak ograniczać do jej zakwestionowania, a w konsekwencji wzruszenia, wyłącznie wobec faktu, że organ rentowy ograniczył się do enumeratywnego wskazania wymienionych w art.1 ust.1 i 6 należności podlegających umorzeniu i jednocześnie zaniechał takiego enumeratywnego wskazania co do należności niepodlegających umorzeniu, które podlegają spłacie w terminie 12 miesięcy od uprawomocnienia decyzji warunkowej. Ocena taka powinna być bowiem każdorazowo dokonana z uwzględnieniem indywidualnych okoliczności danej sprawy, w tym informacji faktycznie udzielanych przez organ rentowy oraz zachowania przez płatnika miary należytej staranności w działaniach zmierzających do wywiązania się z obowiązku uregulowania

należności nie podlegających umorzeniu w terminie 12 miesięcy od uprawomocnienia się decyzji wydanej na podstawie art. 1 ust. 8 ustawy. (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 11 maja 2016 roku III AUa 34/16).

Przekładając powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy wskazać należy, że organ rentowy wydał prawidłową decyzję warunkową, a niewskazanie w niej wysokości należności niepodlegających umorzeniu nie może powodować jej wzruszenia.

W zaskarżonej decyzji w punkcie II wskazano bowiem, że warunkiem umorzenia wskazanych w punkcie I decyzji należności jest spłata w terminie 12 miesięcy należności niepodlegających umorzeniu.

Wnioskodawczyni zapoznała się z treścią decyzji a nadto organ rentowy poinformował ją wcześniej pismem z dnia 5 lipca 2012 roku (k 1 akt ZUS) o wysokości zaległości ogółem (podlegających i niepodlegających umorzeniu).

Analizując opinię biegłego i dokonane w niej wyliczenia Sąd uznał, że rozliczenie wpłat wyegzekwowanych należności zostało dokonane na podstawie § 14 ust.1 i 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 grudnia 1998 roku w sprawie szczegółowych zasad i trybu postępowania w sprawach rozliczania składek, wypłaconych zasiłków z ubezpieczeń chorobowego i wypadkowego, zasiłków rodzinnych, pielęgnacyjnych i wychowawczych oraz konieczności zaliczania wpłat składek na poszczególne fundusze (Dz.U. Nr 165, poz.1197 z późn.zm.)

W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie jako niezasadne.

Mając na uwadze trudną sytuację finansową i zdrowotną wnioskodawczyni Sąd na podstawie art.102 k.p.c. nie obciążył jej kosztami zastępstwa procesowego przeciwnika.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art.98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. § 6 pkt 5 w zw. z § 19 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu, powiększone o stawkę podatku VAT (23%).

Z tych wszystkich względów Sąd orzekł jak w sentencji wyroku.